

Onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen op planlocatie “Gertrudisdal” te Dommelen

In opdracht van:

SAB Adviesgroep

september 2011

ECOworks

Ecologisch onderzoek en advies

Onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen op planlocatie "Gertrudisdal" te Dommelen.

Status: Definitief

Colofon:

Opgesteld door:

ir. R.J.H. Snijders

ECO-works
Ecologisch onderzoek en advies

Heer Dirkstraat 14
6085 CS Horn
Tel.: 0611200479
E-mail: info@eco-works.nl
Website: www.eco-works.nl
KvK Roermond nr.: 14126340

© SAB Adviesgroep/ECO-works

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en onderzoeksdoelstellingen.....	4
2	Beknopte beschrijving van de ingreep	4
3	Te verwachten vleermuissoorten.....	4
3.1	Te verwachten soorten.....	4
3.2	Op voorhand uit te sluiten soorten.....	4
4	Methode.....	5
5	Resultaten	5
6	Conclusies.....	6
7	Literatuurlijst.....	7

1 Aanleiding en onderzoeksdoelstellingen

Ecologisch adviesbureau ECO-works is door SAB Adviesgroep gevraagd een aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen een planlocatie gelegen op de kruising Gertrudisdal/Norbertusdreef te Dommelen. In voorbereiding op de voorgenomen herinrichting van dit plangebied is in december 2010 reeds een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd door SAB Adviesgroep (SAB, 2010). Op basis van dit onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet worden uitgesloten.

Voorliggend onderzoek heeft als doelstelling:

- Het in kaart brengen van eventueel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen en overige gebiedsfuncties van vleermuizen binnen het onderzoeksgebied. Hierbij moet voornamelijk gedacht worden aan kolonieverblijven/dagrustplaatsen, vaste vliegroutes en foerageerlocaties.
- Het in kaart brengen van de aantallen en de soorten vleermuizen die binnen het plangebied voorkomen of hiervan gebruik maken.
- Indien van toepassing; het doen van aanbevelingen aangaande compenserende en mitigerende maatregelen voor het verlies van eventueel in het plangebied aanwezige vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen en/of huismussen.

2 Beknopte beschrijving van de ingreep

De huidige bebouwing binnen het plangebied wordt gesloopt en de locatie wordt bouwrijp gemaakt. Vervolgens vindt nieuwbouw plaats.

3 Te verwachten vleermuissoorten

3.1 Te verwachten soorten

Op grond van bekende verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997), de situering van het onderzoeksgebied en de aanwezige biotoop dient binnen het onderzoeksgebied rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende gebouwbewonende vleermuizen, met uitzondering van de gewone grootoorvleermuis (zie paragraaf 3.2 voor verdere toelichting).

Meest aannemelijk is de aanwezigheid van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Voorliggend onderzoek richt zich voornamelijk op deze soorten.

3.2 Op voorhand uit te sluiten soorten

Boombewonende soorten

Binnen het plangebied bevinden zich geen bomen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten is dan ook op voorhand uit te sluiten.

Gewone grootoorvleermuis

Hoewel de gewone grootoorvleermuis gebouwen bewoond is van deze soort bekend dat zij een sterke voorkeur heeft voor grote, warme, donkere en van de binnenzijde met hout afgewerkte zolders die bij voorkeur uit meerdere compartimenten bestaan (Swift, 1998;

Verkem *et al.*, 2003). Nauwe, spleetvormige ruimten zoals spouwmuren worden door de soort nauwelijks of slechts incidenteel als verblijfplaats gebruikt (Kapteyn, 1995). Behalve de fysieke en klimatologische eigenschappen is de mate van (menselijke) verstoring vermoedelijk een belangrijke factor in de keuze van verblijfplaatsen, waarbij locaties die regelmatig betreden worden minder/niet geschikt zijn als verblijfplaats (Kapteyn, 1995). De gewone grootoorvleermuis is daarnaast typisch een soort van bosrijk en/of parkachtig gebied met veel oude bomen (Huizenga *et al.*, 2010; Verkem *et al.*, 2003; Kapteyn, 1995; Dietz *et al.*, 2009), en geeft de voorkeur aan verblijfplaatsen in de directe nabijheid (< 500 meter) van geschikt jachtbiotoop (Swift, 1998; Kapteyn, 1995; Dietz *et al.*, 2009).

Het plangebied voldoet in zijn algemeenheid niet aan voornoemde criteria. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis binnen het plangebied is dan ook onwaarschijnlijk. Voorliggend onderzoek richt zich om deze reden niet specifiek op de gewone grootoorvleermuis.

4 Methode

Gedurende de periode 15 mei – 1 oktober 2011 is de planlocatie vier maal in de avonden geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Deze avondinventarisaties zijn uitgevoerd tussen ½ uur voor en 3 uur na zonsondergang.

(N.B.: Bovengenoemde tijdstippen zijn indicatief. Het uiteindelijke tijdstip en de duur van de inventarisaties is afhankelijk van diverse factoren zoals de binnen het onderzoeksgebied te verwachten vleermuissoorten, de weersomstandigheden en het jaargetijde, en kan per onderzoek verschillen).

Tijdens de veldbezoeken is het onderzoeksgebied op systematische wijze doorzocht op het voorkomen van vleermuizen. Speciale aandacht is hierbij uitgegaan naar het in kaart brengen van gebiedsfuncties zoals dagrustplaatsen/kolonieverblijven, vaste vliegroutes en foerageerlocaties.

Met behulp van een heterodyne bat-detector zijn de eventueel in het gebied aanwezige vleermuizen geïnventariseerd. Hierbij zijn de aanwezige soorten, de aantallen en het gedrag bepaald. Indien determinatie in het veld niet mogelijk was is met behulp van een bat-detector/recorder een zogenaamde “time-expansion” opname gemaakt, waarvan later met behulp van gespecialiseerde software het spectrogram is geanalyseerd. Zodoende is de betreffende soort alsnog op naam gebracht.

Het onderzoek is uitgevoerd met inachtneming van het vleermuisprotocol zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus, de Dienst Landelijk Gebied, en de Gegevensautoriteit Natuur.

5 Resultaten

Avond van 29 juni (veldcondities; licht bewolkt, droog, zwakke wind (w.k. 1), 15,5 °C):

Rond zonsondergang vloog een gewone dwergvleermuis kort door het plangebied. Dit dier was op doortocht en heeft geen relatie met het plangebied. Later is geen vleermuisactiviteit meer binnen het plangebied waargenomen

Avond van 13 juli (veldcondities; bewolkt, droog, zwakke wind (w.k. 1), 12,5 °C):

Vanaf ca. ¼ uur na zonsondergang zijn afzonderlijk van elkaar drie gewone dwergvleermuizen kortstondig binnen het plangebied waargenomen. Deze dieren waren op doortocht en hebben geen relatie met het plangebied.

Avond van 24 augustus (veldcondities; bewolkt, droog, zwakke wind (w.k. 1-2), 18,5 °C):

Rond ¼ uur na zonsondergang zijn twee gewone dwergvleermuizen kortstondig waargenomen. Deze dieren vlogen langs de westelijke zijde van het plangebied. Vanaf 1 uur na zonsondergang foerageerde een gewone dwergvleermuis gedurende enige tijd op locatie A (zie figuur 1).

Avond van 15 september (veldcondities; helder, droog, zwakke wind (w.k. 0-1), 15,5 °C):

Vanaf ¼ uur na zonsondergang foerageerde een gewone dwergvleermuis gedurende ca ½ uur op locatie A. Dit dier vertoonde geen baltsgedrag (werfroep). Verder is binnen het plangebied een laatvlieger kortstondig waargenomen. Dit dier was op doortocht en heeft geen relatie met het plangebied. Later op de avond is geen vleermuisactiviteit meer binnen het plangebied waargenomen.

6 Conclusies

Gedurende de diverse onderzoeken zijn geen zwermende vleermuizen of andere aanwijzingen waargenomen die duiden op de aanwezigheid van dagrustplaatsen of kolonieverblijven van vleermuizen binnen het plangebied. Verder zijn er geen baltsende vleermuizen waargenomen en zijn er geen vaste vliegroutes geconstateerd.

Delen van het plangebied fungeren als foerageerlocatie voor in de omgeving voorkomende gewone dwergvleermuizen. De voorgenomen herinrichting van het plangebied zal er mogelijk toe leiden dat deze foerageerlocatie(s) (deels) verloren gaan. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich echter voldoende alternatieve foerageerlocaties van gelijkwaardige kwaliteit. Het verlies van de binnen het plangebied aanwezige foerageerlocatie(s) heeft geen negatief effect op de (lokale) gunstige staat van instandhouding van in de omgeving voorkomende populaties van de gewone dwergvleermuis.

Op grond van bovenstaande bevindingen kan worden aangenomen dat zich binnen het plangebied geen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Gezien de afwezigheid van (paar)verblijfplaatsen of paarterritoria van vleermuizen binnen het plangebied is de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied onwaarschijnlijk. ECO-works acht aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van winterverblijven niet noodzakelijk.

Figuur 1: Situering van het plangebied (rood omlijnd) en locaties van de waarnemingen. Bron luchtfoto: Google maps (maps.google.nl; 2011).

7 Literatuurlijst

- Broekhuizen S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2009. Bats of Britain, Europe & Northwest Afrika. A & C Black Publishers Ltd., London.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Limpens, H., Mostert, T., Bongers, W., (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij, Utrecht.
- SAB, 2010. Quicksan flora- en fauna Gertrudisdal te Dommelen. Projectnummer 100738.
- Swift, S.M., 1998. Long-Eared bats. Poyser Natural History. T & A.D. Poyser, London.
- Verkem, S., De Maeseneer, J., Vandendriessche, B., Verbeylen, G., Yskout, S., 2003. Zoogdieren in Vlaanderen. Ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002. Natuurpunt Studie & JNM Zoogdierenwerkgroep, Mechelen & Gent, België.